

تأثیر نوسانات دوره‌ای بر حجم سپرده‌ها در بانک کشاورزی مطالعه موردی در استان فارس

● مهندس محمد قربانی

● دکتر بهاء‌الدین نجفی

چکیده

دوره‌ای بودن تولید محصولات کشاورزی، یکی از عوامل بسیار مهم و مؤثر بر حجم سپرده‌ها در بانک کشاورزی تلقی می‌شود، که آگاهی از نوع اثرات آن می‌تواند بر روی تصمیم‌گیری جهت بهبود عملکرد بانک و جذب سپرده‌ها مؤثر باشد. بنابراین با هدف بررسی تأثیر نوسانات دوره‌ای بر حجم سپرده‌ها در بانک کشاورزی، مطالعه‌ای با استفاده از داده‌های سری زمانی در فارس صورت پذیرفت. یافته‌های مطالعه نشان می‌دهد که اولاً، نوسانات دوره‌ای بر روی حجم سپرده‌ها اثر معنی‌داری دارند. ثانیاً؛ تبلیغات بر روی حجم سپرده‌ها اثر مثبت معنی‌داری دارد. ثالثاً؛ گرایش افراد به سپرده‌گذاری در بانکهای تجاری بیش از بانک کشاورزی است. در پایان با توجه به یافته‌ها،

افزایش نرخ سود سپرده‌ها، در ماههایی که حجم سپرده‌ها پایین‌تر است، اعمال سیاستهای تشویقی برای جلوگیری از کاهش حجم سپرده‌ها در ماههایی که میزان آن بالاتر است و انجام تبلیغات مبتنی بر خدمات نوین بانکی، جوایز متناسب با کار کشاورزی به عنوان راهکارهایی جهت بهبود عملکرد بانک کشاورزی ارائه شده است.

مقدمه و طرح مسئله

رشد اقتصادی در هر کشوری تابع میزان سرمایه‌گذاری در آن است. منابع لازم برای سرمایه‌گذاری در بخشهای مختلف اقتصادی عمدتاً از محل پس‌اندازهای مردم که در بانکها سپرده‌گذاری می‌شود، حاصل می‌گردد. بدین لحاظ هر چه کارایی، تجهیز و گردآوری سپرده‌ها از طریق بانکها افزایش یابد،

منابع بیشتری جهت سرمایه‌گذاری فراهم می‌شود.

از آنجایی که پس‌انداز خود از متغیرهای کلیدی توسعه اقتصادی محسوب می‌شود و تحت تأثیر فاکتورهای متعددی چون نرخهای مالیات، بهره، نرخهای دستمزد، قیمت‌ها، تبلیغات و ... قرار دارد، لذا بررسی آثار و نتایج هر یک از این عوامل بر روی حجم سپرده‌ها و در واقع میزان سپرده‌گذاری مردم در بانکها و مؤسسات مالی حائز اهمیت بوده و این فرصت را به سیاستگذاران مسائل مالی می‌دهد تا بتوانند تصمیمات مناسبی اتخاذ نمایند که در نهایت به بهبود عملکرد بازار مالی منجر شود.

با توجه به طبیعت محصولات کشاورزی یعنی دوره‌ای بودن آن، یکی از فاکتورهای بسیار مهم که حجم سپرده‌های

فرضیات

$$S = B1D1 + T + U$$

که در آن:

S = میزان کل سپرده‌ها به ریال به صورت

ماهانه برای دوره زمانی ۷۱-۱۳۷۴ شعبه بیضاء و ۶۶-۱۳۷۴ شعبه فیروزآباد

۱۲ و ۱۰... و $D1(t=1)$ = متغیر مجازی ماههای مختلف سال (ماه مورد نظر = ۱ و سایر

ماهها = ۰)

T = متغیر مجازی تبلیغات (برای سالهایی که

تبلیغات صورت گرفته است = ۱ و برای

سالهایی که تبلیغات صورت نگرفته است = ۰)

(۱۲ و ۱۰... و $B1(t=1)$ پارامترهایی می‌باشند که باید برآورد شوند.

U = جمله اختلال تصادفی می‌باشد.

نتایج و بحث

در این بخش ابتدا به بررسی وضعیت

سپرده‌گذاری در بانکهای کشاورزی و تجاری

در استان فارس پرداخته شده و سپس تأثیر

نوسانات دوره‌ای بر حجم سپرده‌های بانک

کشاورزی ارائه شده است.

نگرشی بر وضعیت موجود

سپرده‌گذاری در بانکهای تجاری و

کشاورزی استان فارس طی سالهای

۶۳-۱۳۷۲

میزان سپرده‌های مردم فارس نزد

بانکهای مختلف به قیمتهای جاری در جدول

(۱) آمده است. بر اساس این جدول ملاحظه

می‌شود که میزان سپرده در بانکهای مختلف

روند صعودی را نشان می‌دهد. به طور مثال

میزان سپرده‌های مردم نزد بانک کشاورزی از

۲۷۰۹۲۱۸ میلیون ریال در سال ۱۳۶۳ به

۳۶۲۷۸ میلیون ریال در سال ۱۳۷۲ افزایش

یافته است. همچنین اطلاعات جدول نشان

می‌دهد که سهم بانک صادرات از کل

۱- نوسانات دوره‌ای بر حجم سپرده‌ها

مؤثرند.

۲- تبلیغات بر روی حجم سپرده‌های بانک

کشاورزی تأثیر مثبت دارد.

۳- گرایش افراد به سپرده‌گذاری در بانکهای

تجاری بیش از بانک کشاورزی است.

روش شناسی تحقیق

داده‌ها

نظر به اینکه مطالعه حاضر، صرفاً به

بررسی پس انداز افراد در بانک کشاورزی

می‌پردازد، لذا ابتدا با استفاده از آمارهای

مربوط به میزان سپرده‌ها و تعداد سپرده‌گذاران

در بانک کشاورزی استان فارس، شعبه‌های

مختلف بانک کشاورزی استان از لحاظ سرانه

جذب پس انداز، از یک تا ۴۰ رتبه بندی شد.

پس از رتبه‌بندی، دو شعبه که دارای فعالیت

جذب سپرده ضعیف و قوی بودند انتخاب

گردید که این شعب به ترتیب شعبه فیروزآباد با

۹۷ روستا (بخش مرکزی) و شعبه بیضاء با ۷۹

روستا بودند. بعد از آن با مراجعه به شعب

فوق، آمارهای ماهانه سپرده‌های افراد برای

دوره زمانی ۱۳۷۱-۱۳۷۴ و ۱۳۶۶-۱۳۷۴

جمع‌آوری گردید. سایر اطلاعات نیز از

آمارنامه‌های استان فارس اخذ گردید.

مدل تجربی

به منظور بررسی تأثیر نوسانات

دوره‌ای بر روی حجم سپرده در بانک

کشاورزی، از مدل زیر بهره گرفته شده است که

در آن از ۱۲ متغیر مجازی برای ۱۲ ماه استفاده

شده و برای احتراز از مشکل هم خطی، واژه

ثابت رگرسیون حذف گردیده است. علاوه بر

این، از متغیر مجازی تبلیغات نیز استفاده شده

است:

افراد بویژه روستاییان را در بانک کشاورزی

تحت تأثیر قرار می‌دهد، همان نوسانات

دوره‌ای می‌باشد. لذا بررسی نوع اثر نوسانات

دوره‌ای بر روی حجم سپرده‌ها از اهمیت

خاصی برخوردار است، زیرا با آگاهی از آن

می‌توان با اعمال سیاستهایی نه تنها نوسانات

طبیعی ناشی از ویژگی تولید محصولات

کشاورزی را کاهش داد، بلکه می‌توان

نوسانات ناشی از انتقال سپرده‌ها از بانک

کشاورزی به سایر بانکها و مؤسسات مالی را

نیز کاهش داد. این مهم سازماندهی

پس اندازهای روستاییان را تسهیل می‌نماید تا

در نهایت یا مستقیماً در بخش کشاورزی

تزریق گردد و یا به طور غیرمستقیم به سایر

بخشها انتقال یابد تا صرف توسعه شود. مضافاً

آنکه قدرت اعتباردهی بانک کشاورزی

افزایش یافته و استقلال مالی آن تأمین گردد.

بنابراین در این مطالعه به بررسی تأثیر

نوسانات دوره‌ای بر حجم سپرده‌های بانک

کشاورزی پرداخته شده است.

اهداف

۱- بررسی تأثیر نوسانات دوره‌ای بر حجم

سپرده‌های بانک کشاورزی

۲- بررسی تأثیر تبلیغات بر حجم سپرده‌های

بانک کشاورزی

۳- ارائه راهکارهایی جهت بهبود عملکرد

بانک کشاورزی و جذب پس اندازهای

روستاییان

جدول (۱): میزان سپرده‌های مردم نزد بانکهای مختلف استان فارس

بانک	۱۳۶۳		۱۳۶۴		۱۳۶۵	
	تعداد	مبلغ	درصدسهم ازکل	تعداد	مبلغ	درصدسهم ازکل
صادرات	۵۰۹۹۵۵	۱/۷۳۸۵/۳۳۳	-	-	۶۷۹۰۷۹	۱۸۱۸۰۴/۸۰۸
تجارت	۱۳۸۸۰	۲۳۳۰۵/۱۰۳	۱۱	۲۵۸۱۵	۱۳۱۶۵۰	۳۳۶۷۴/۵۹۷
رفاه کارگران	۲۴۰۴۱	۱۰۳۹۵/۶۱۰	۱	۲۴۶۷	۲۶۲۱۵	۲۶۸۱/۳۶۳
سپه	۵۳۵۴۴	۱۹۸۸۴/۳۴۶	۱۲/۹	۳۰۳۲۰	۲۲۲۷۵۷	۵۰۵۹۱/۳۶۱
کشاورزی	-	۲۷۰۹/۲۱۸	۱/۹	۴۳۷۲	۴۵۹۷۳	۳۴۵۸/۲۰۴
مسکن	۷۰۳۴۶	۱۴۶۷۳/۱۸۷	۵/۱	۱۴۴۹۴	۷۵۴۷۱	۱۲۲۹۰/۰۱۴
ملت	۸۰۴۹۴	۳۱۳۸۷/۱۵۳	۱۱	۴۲۲۰۸	۲۱۴۲۳۸	۵۶۳۱۸/۹۵۸
ملی	-	۷۶۲۷۳	۲۶/۸	۱۱۶۳۱۱	۵۴۹۴۲۴	۱۱۳۵۱۷/۳۹۸
جمع	-	۲۸۶۲۱۲/۹۵	۱۰۰	۲۳۵۹۸۷	۱۹۴۴۸۰۷	۴۵۴۳۳۶/۷۰۳

ریال در سال ۱۳۷۲ رسیده است. اما بر حسب قیمت‌های ثابت نوساناتی را نشان داده و از روند کاملاً افزایشی تبعیت نمی‌نماید.

در ارتباط با حساب قرض‌الحسنه

بررسی وضعیت انواع سپرده‌گذاری در شعبات بانک کشاورزی استان فارس طی سالهای ۶۳-۱۳۷۲

بانک کشاورزی به عنوان یکی از مهمترین بانکهای تخصصی در زمینه کشاورزی فعالیت داشته و می‌تواند همچون سایر مؤسسات مالی، نه تنها در زمینه اعتباردهی به روستاییان، بلکه در باب جذب سپرده‌ها نیز نقش مهمی ایفا نماید. در این قسمت، وضعیت انواع سپرده‌گذاری مردم در شعبات بانک کشاورزی استان فارس در فاصله سالهای ۶۳-۱۳۷۲ بررسی شده است که در جدول (۲) ارائه می‌شود.

اطلاعات مندرج در جدول (۲) نشان‌دهنده این است که در مجموع میزان سپرده‌های قرض‌الحسنه پس‌انداز به قیمت‌های جاری طی دوره مورد مطالعه، روند صعودی را نشان می‌دهد؛ به نحوی که از ۹۱/۹۲ میلیون ریال در سال ۱۳۶۳ به ۳۲۱۳ میلیون

سپرده‌های استان نسبت به سایر بانکها بیشتر و سهم بانک رفاه کارگران کمتر است. سهم مربوط به بانک کشاورزی نسبت به بانک رفاه کارگران بیشتر، ولی نسبت به سایر بانکها طی دوره ۶۳-۱۳۷۲ کمتر است. همان طوری که مشاهده می‌شود، سهم بانک کشاورزی از کل سپرده‌های مردم فارس نزد بانکها کمتر از ۲ درصد است، در حالی که سهم بانک صادرات حدود ۴۰ درصد می‌باشد و این امر نشان دهنده اقبال بیشتر مردم به سمت بانک صادرات و اقبال کمتر آنها به سوی بانکهای رفاه کارگران و کشاورزی است. البته ذکر این نکته حائز اهمیت است که بانکهای رفاه کارگران و کشاورزی دارای تعداد شعبات محدودتری در سطح استان می‌باشند که این مهم خود دلیل برگرایش کمتر افراد به این مؤسسات تلقی می‌گردد.

بانک	۱۳۶۷	
	تعداد	مبلغ
صادرات	۹۷۲۸۷۵	۳۲۱۶۷۰
تجارت	۴۰۲۲۳۰	۷۰۶۲۲
رفاه کارگران	۳۱۶۵۴	۴۷۴۱
سپه	۲۱۸۴۲۹	۸۲۵۶۶
کشاورزی	-	۶۸۱۲
مسکن	۱۶۵۳۸۹	۱۴۶۲۸
ملت	۳۲۹۷۸۶	۱۰۵۹۱۷
ملی	۷۱۷۳۷۱	۱۹۷۷۱۸
جمع	-	۷۹۸۵۶۳

واحد: میلیون ریال

۱۳۶۶		
تعداد	مبلغ	درصد سهم ازکل
۸۸۰۳۷۹	۲۴۴۲۴۵/۰۶۲	۴۱
۱۷۹۴۰۱	۵۳۰۱۱/۷۰۴	۸/۹
۲۷۴۶۰	۲۹۱۱/۱۲۹	۰/۵
۱۲۶۲۳۳	۵۶۸۷۵/۲۲۹	۹/۶
۵۹۲۲۸	۶۴۱۴/۰۱۵	۱
۱۵۹۰۰۰	۱۳۵۳۲/۴۵۳	۲/۲
۲۸۵۸۴۴	۷۶۱۹۷/۷۲۲	۱۲/۸
-	۱۴۲۷۳۲/۰۷۵	۲۴
-	۵۹۵۹۱۹/۳۸۹	۱۰۰

جاری نیز مشاهده می‌شود که در دوره مورد مطالعه، میزان این نوع سپرده‌ها به قیمت‌های جاری و ثابت دارای نوسانات متعددی بوده و از روند مشخصی تبعیت نمی‌نماید. به طوری

که میزان این نوع سپرده به قیمت‌های ثابت در سال ۱۳۶۹ کمترین مقدار خود (۱۳۱۴/۹۹) میلیون ریال) را داشته است. اما جدول نشان می‌دهد که در طول برنامه پنجساله اول، هر چند سپرده‌های قرض‌الحسنه پس‌انداز و جاری دارای نوسان می‌باشند، لیکن در مجموع میزان آن بر حسب قیمت‌های ثابت رشد مناسبی را نشان می‌دهد. همان طوری که جدول نشان می‌دهد، میزان این نوع سپرده‌ها به قیمت‌های ثابت به ترتیب از ۳۳۱/۶۸ و ۱۶۶۵/۵۳ میلیون ریال در ابتدای برنامه به ۱۲۵۵/۶۱ و ۳۱۸۴/۵۳ میلیون ریال در پایان برنامه رسیده است که نشان از افزایش چشمگیر آن دارد. رشد در سپرده‌های قرض الحسنه را باید ناشی از عملیات بانکداری اسلامی، افزایش تعداد شعبات بانک کشاورزی، تبلیغات و تغییر سیاست‌های بانک کشاورزی دانست.

جدول (۲) نشان‌دهنده این است که

ادامه جدول شماره (۱)

میزان سپرده‌های کوتاه مدت و بلندمدت به قیمت‌های جاری و ثابت طی دوره مورد مطالعه روند صعودی را نشان می‌دهد. به طوری که متوسط نرخ رشد به ترتیب برای سپرده‌های کوتاه مدت و بلندمدت با قیمت‌های ثابت برابر ۹/۶۸ و ۹/۹۱ درصد شده است. میزان سپرده‌های کوتاه مدت و بلندمدت به قیمت‌های ثابت به ترتیب از سال ۱۳۶۳ از میزان ۲۶/۰۱ و ۲/۶۲ میلیون ریال به ۸۲ ۵۶۴ و ۳۰ ۵۴۴ میلیون ریال در سال ۱۳۷۲ رسیده است. به عبارت دیگر به ترتیب ۳۱/۷۴ و ۱۱۶/۵۸ برابر شده‌اند که نمایانگر رشد قابل ملاحظه‌ای می‌باشند که علاوه بر عوامل عنوان شده، ناشی از افزایش نرخ سود سپرده‌ها نیز می‌باشند.

نوسانات دوره‌ای و حجم سپرده‌ها در بانک کشاورزی

از آنجایی که حجم سپرده‌ها و نیز بسیاری از متغیرهای مالی دیگر دارای

واحد: میلیون ریال

۱۳۷۰			۱۳۶۹			۱۳۶۸		
تعداد	مبلغ	درصد سهم ازکل	تعداد	مبلغ	درصد سهم ازکل	تعداد	مبلغ	درصد سهم ازکل
۱۳۱۹۰۳۰	۴۴۷۲۵۵	۳۳/۵	۱۱۳۷۲۵۴	۴۱۷۰۳۴	۴۰	۱۱۰۷۲۹۶	۳۷۶۳۵۹	۳۷/۱
۳۲۶۴۰۸	۱۴۴۶۷۳	۱۰/۹	۳۰۲۲۰۰	۱۲۰۵۹۶	۱۱/۶	۲۷۰۶۹۴	۹۳۱۹۴	۹/۲
۶۳۶۴۳	۱۰۰۱۷	۰/۸	۴۵۴۴۵	۷۴۶۵	۰/۷	۴۰۵۹۰	۶۲۴۴	۰/۶
۲۷۶۲۰۷	۱۵۶۱۷۶	۱۱/۸	۳۲۲۰۶۲	۱۳۱۶۶۶	۱۲/۷	۲۸۱۹۹۴	۱۰۷۷۷۹	۱۰/۷
۱۲۳۳۸۸	۱۳۴۹۲	۱	۱۱۱۱۷۰	۷۷۷۹	۰/۸	۹۸۷۵۸	۷۶۹۹	۰/۸
۱۴۵۱۴۵	۱۸۹۲۶	۱/۴	۱۸۴۴۸۵	۲۱۷۵۶	۲	۱۹۱۸۱۵	۱۸۹۸۵	۱/۹
۴۹۲۴۸۸	۲۰۲۰۰	۱۵/۱	۱۲۴۲۷۲	۴۱۵۴۰	۴	۳۵۵۵۴۷	۱۵۶۸۸۰	۱۵/۵
۹۲۰۳۴۱	۳۳۸۸۲	۲/۵	۸۳۱۴۴۶	۲۹۴۹۸۱	۲۸/۲	۶۷۰۷۸۶	۲۴۴۸۵۶	۲۴/۲
۳۶۶۶۶۵۰	۱۳۳۱۴۲۱	۱۰۰	۳۰۵۸۳۳۴	۱۰۴۲۸۱۷	۱۰۰	۳۰۱۷۵۰۰	۱۰۱۱۹۹۸	۱۰۰

تغییرات فصلی (دوره‌ای) معین هستند - یعنی در بعضی از ماههای سال، صرفنظر از تغییرات متغیرهای توضیحی، حجم آنها افزایش و در بعضی ماههای دیگر کاهش می‌یابد - به این دلیل تعدادی متغیر مجازی به الگو اضافه شده است تا این تغییرات دوره‌ای را تا حد امکان بیان کنند. از این رو، اولین متغیر مجازی دوره‌ای دارای مقدار یک برای فروردین ماه و صفر برای سایر ماههاست.

و در نهایت این الگو دارای ۱۲ متغیر دوره‌ای است؛ ولی برای احتراز از مشکل هم خطی، واژه ثابت رگرسیون (عرض از مبدأ) از الگو حذف شده است. نتیجه برآورد معادله به روش حداقل مربعات معمولی در جدول (۳) بیان شده است.

بر اساس اطلاعات مندرج در این جدول، در "بیضاء" حجم سپرده‌ها در ماههای تیر، مرداد، شهریور و دی بالاست. به عبارت دیگر، این ماهها بر روی پس‌انداز تأثیر مثبت دارند و بیشتر حجم سپرده‌ها در این چهار ماه

است که از لحاظ آماری نیز بامعنی است. در ماههای فروردین، اردیبهشت، خرداد و اسفند حجم سپرده‌ها پایین است. به عبارت دیگر تأثیر این ماهها بر حجم سپرده‌ها منفی است، اما از لحاظ آماری تنها اثر ماه اسفند معنی‌دار می‌باشد سایر ماهها اگر چه تأثیر مثبتی بر روی سپرده‌ها دارند، اما از لحاظ آماری بی‌معنی هستند. دلیل اصلی بالا بودن حجم سپرده‌ها در چهار ماه تیر، مرداد، شهریور و دی، فروش محصولات کشاورزی است که زارعین آن را در بانک پس‌انداز کرده و در طول ماههای دیگر از آن برای خرید نهاده‌های کشاورزی و سایر هزینه‌های زندگی و یا عمدتاً انتقال به بانکهای تجاری استفاده می‌نمایند.

در "فیروزآباد" حجم سپرده‌ها در ماههای اردیبهشت، خرداد، تیر، شهریور، مهر و آبان بالاست. به طوری که میزان آن در تیر حداکثر است که عمدتاً ناشی از فروش محصول گندم و جو می‌باشد و در آبان ماه به حداقل مقدار خود می‌رسد. همان‌گونه که

ضرایب کلیه متغیرها نشان می‌دهد، میزان سپرده‌ها از اردیبهشت سیر صعودی داشته و در تیرماه به حداکثر می‌رسد و سپس مجدداً از شهریور تا مهر ماه افزایش یافته و بعد از آن مجدداً کاهش می‌یابد. نکته جالب توجه اینکه روند کاهش بعد از مهر ثابت است و در اسفند به کمترین مقدار خود می‌رسد (اگر چه از لحاظ آماری بی‌معنی است).

از مقایسه ضرایب مربوط به متغیرهایی که از لحاظ آماری معنی‌دار شده‌اند، نتیجه‌گیری می‌شود که اولاً؛ در هر دو حجم سپرده‌ها در ماههایی که محصول برداشت و به فروش می‌رسد بالاتر است که این ماهها در "بیضاء" تیر، مرداد، شهریور و دی بوده و در فیروزآباد اردیبهشت، خرداد، تیر، شهریور، مهر و آبان می‌باشد. ثانیاً؛ با توجه به ترکیب ماهها، می‌توان گفت که "فیروزآباد" نسبت به "بیضاء" گرمسیرتر می‌باشد، به طوری که حجم سپرده‌ها در بیضاء از تیر، ولی در فیروزآباد از اردیبهشت ماه شروع به افزایش می‌نماید. مثلاً در فیروزآباد برداشت گندم و جو زودتر از بیضاء شروع می‌شود. ثالثاً؛ معنی‌دار شدن اثر ماههای مهر و آبان در فیروزآباد (در حالی که در بیضاء بی‌معنی است) نشان می‌دهد که در این دو ماه به دلیل برداشت محصولات کشاورزی بویژه برنج، سپرده‌گذاری و به تبع آن حجم سپرده‌ها افزایش می‌یابد. بنابراین نتیجه گرفته می‌شود که تغییرات دوره‌ای بر حجم سپرده‌ها مؤثرند.

نکته دیگر اینکه ضریب مربوط به متغیر تبلیغات نشان‌دهنده این است که اثر مثبت معنی‌داری بر روی سپرده‌های بانکهای کشاورزی بیضاء و فیروزآباد دارد. مقدار R^2 نشان می‌دهد که در بیضاء و فیروزآباد به ترتیب ۷۴/۸۵ و ۳۵/۷ درصد از تغییرات متغیر وابسته توسط متغیرهای مستقل توجیه

ادامه جدول شماره (۱)

بانک	۱۳۷۱		۱۳۷۲	
	تعداد	مبلغ	تعداد	مبلغ
صادرات	۱۳۶۷۱۸۷	۵۴۶۴۴۹	۱۴۱۹۵۷۷	۶۷۸۲۰۰
تجارت	۳۸۷۸۸۸	۱۸۸۴۱۴	۴۱۲۰۱۳	۲۶۵۴۴۷
ناه کارگران	۷۶۵۰۹	۲۲۸۶۱	۷۸۰۸۳	۲۱۶۴۳
سپه	۳۰۰۴۹۱	۲۱۰۵۱۶	-	۷۷۱۶
کشاورزی	۱۸۲۵۵۵	۲۱۳۴۲	۲۶۴۳۵۵	۳۶۲۷۸
مسکن	۲۰۴۹۵۸	۴۰۰۵۳	۱۹۵۲۰۶	۵۵۷۱۸
ملت	۴۸۵۸۲۵	۲۵۰۱۸۰	۵۵۱۹۳۸	۳۲۷۲۴۰
ملی	۱۰۱۹۸۷۸	۴۲۳۹۸۲	۱۱۰۰۳۰۵	۵۴۲۴۸۵
جمع	۴۰۲۵۲۹۱	۱۷۰۳۷۸۶	۴۰۲۱۴۷۷	۲۰۰۴۱۷۱

ماخذ: آمارنامه‌های استان فارس در سالهای مختلف

می‌گردد. مقدار آماره «» دوربین نیز نشان می‌دهد که فرض وجود پدیده خودهمبستگی بین حملات اختلال رد می‌گردد.

خلاصه و نتیجه گیری

باهدف بررسی تأثیر نوسانات دوره‌ای بر روی حجم سپرده‌های بانک کشاورزی، مطالعه‌ای با استفاده‌های سری زمانی ۶۶-۱۳۷۴ و ۷۱-۱۳۷۴ شعب بانک کشاورزی بیضاء و فیروزآباد در استان فارس صورت پذیرفت. یافته‌های مطالعه نشان می‌دهد که نوسانات دوره‌ای بر حجم سپرده‌های بانک کشاورزی مؤثر بوده و با زمان فروش محصول ارتباط مستقیم دارد. مضافاً آنکه تبلیغات بر روی حجم سپرده‌ها اثر مثبت دارد. با توجه به یافته‌ها، راهکارهای زیر جهت بهبود عملکرد بانک کشاورزی و افزایش جذب سپرده‌های روستاییان ارائه می‌شود:

۱- تبلیغات یکی از فاکتورهای مؤثر بر جذب پس‌انداز در بانک کشاورزی

محسوب می‌گردد. بنابراین بانک باید به منظور جذب بیشتر سپرده‌گذاران ویژه سپرده‌گذاران روستایی و به تبع آن افزایش جذب سپرده‌ها، تبلیغات را با توجه به محورهای زیر طراحی و عملی سازد:

- تبلیغات با شیوه‌های جدید و با استفاده از ابزارهای جدید پرداخت و ارائه خدمات ویژه بانکی -- نه جایزه صرف - انجام گیرد.

- متناسب کردن جایزه‌ها با نیازها و کار کشاورزی روستاییان به منظور تشویق به سپرده‌گذاری بیشتر.

- معرفی ابزارهای جدید مانند انواع سپرده‌های دو، سه و پنجساله با اشاره به مزایای این نوع سپرده‌ها نسبت به سایر سپرده‌ها و نیز پرداخت سود این نوع سپرده‌ها به صورت ماهانه.

- توجه هر چه بیشتر به مسائلی چون قابل فهم بودن، سادگی، حداکثرت، نوع و ... پیامهای بانکی.

- در نظر گرفتن مواردی مانند زمان

تبلیغات، شیوه مطلوب (رادبویی، تصویری و ...) و ... پیامهای بانکی.

۲- با توجه به تأثیر تغییرات دوره‌ای بر حجم سپرده‌ها توصیه می‌شود که: اولاً؛ در ماههای که حجم سپرده‌ها پایین‌تر است، تبلیغات گسترده‌تری صورت پذیرد.

ثانیاً؛ در این ماهها، نرخ سود سپرده‌ها حداقل یک تا ۲ درصد (و حتی بیشتر) بالاتر از سایر ماهها تعیین شود.

ثالثاً؛ با اعمال سیاستهای تشویقی ویژه، از افت ناگهانی حجم سپرده‌ها در ماههای که حداکثر می‌باشد، جلوگیری گردد.

منابع:

- ۱- پندیک، ر. و د. روبنفلد، "الگوی اقتصادسنجی و پیش‌بینی‌های اقتصادی"، ترجمه محمدامین کیانیان، تهران، انتشارات سمت، ۱۳۷۰.
- ۲- سازمان برنامه و بودجه فارس، آمارنامه‌های استان فارس، سازمان برنامه و بودجه استان فارس، ۶۳-۱۳۷۲.

واحد: میلیون ریال

جدول شماره (۲): میزان انواع سپرده‌گذاری در شعبات بانک کشاورزی استان فارس (در سالهای ۶۳-۱۳۷۲)

نوع سپرده	۱۳۶۳	۱۳۶۴	۱۳۶۵	۱۳۶۶	۱۳۶۷	۱۳۶۸	۱۳۶۹
فرض الحسنه							
پس‌اندار	۹۱/۲۹۲	۱۸۵	۲۰۸/۵۳۲	۴۶۸/۶	۱۲۲۲	۱۰۷۴	۱۶۷۹
به قیمت‌های جاری							
به قیمت‌های ثابت	۷۲/۱۱	۱۳۶/۵۳	۱۲۴/۵۷	۲۱۹/۰۷	۴۴۳/۲۳	۳۳۱/۶۸	۴۷۶/۰۴
حساب	۲۵۸۱/۶۶۳	۴۰۹۱	۳۰۱۶/۴۶۳	۵۶۰۰/۲۱۴	۴۸۸۸	۵۳۹۳	۲۶۳۸
جاری	۲۰۲۹/۲۲	۲۹۶۶/۰۵	۱۸۰۱/۹۴	۲۶۱۸/۱۴	۱۷۷۲/۹۴	۱۶۶۵/۵۳	۱۳۱۴/۹۹
به قیمت‌های ثابت							
سرمایه‌گذاری							
کوتاه‌مدت	۳۲/۹۳۹	۱۲۰	۱۷۱/۸۵۹	۳۳۸/۱۵۹	۵۳۰	۱۰۰۱	۱۰۷۰
به قیمت‌های جاری							
به قیمت‌های ثابت	۲۶/۰۱	۸۸/۵۶	۱۰۲/۶۶	۱۵۸/۰۹	۱۹۲/۲۳	۳۰۹/۱۴	۳۰۳/۳۷
بلندمدت	۳/۳۲۴	۴۸	۶۱/۳۵	۱۰۷/۰۴۲	۱۷۲	۲۳۱	۳۹۲
به قیمت‌های جاری							
به قیمت‌های ثابت	۲/۶۲	۳۵/۴۲	۳۶/۶۴	۵۰/۰۴	۶۲/۳۸	۷۱/۳۴	۱۱۴/۱۴

۳- قربانی، محمد،
 "ظرفیت پس‌انداز و
 سازه‌های مؤثر بر پس‌انداز
 روستاییان در استان
 فارس"، پایان نامه کارشناسی
 ارشد، دانشگاه شیراز، ۱۳۷۵.

ادامه جدول شماره (۲)

نوع سپرده	۱۳۷۰	۱۳۷۱	۱۳۷۲	متوسط نرخ رشد (درصد)
قرض الحسنه پس‌اندار	به قیمت‌های جاری	۳۲۱۳	۹۱۹۹	۹۱۵۰
	به قیمت‌های ثابت	۷۶۱/۵۵	۱۷۹۲/۸۲	۱۴۵۵/۶۱
حساب جاری	به قیمت‌های جاری	۸۳۸۵	۹۰۶۲	۲۰۰۱۸
	به قیمت‌های ثابت	۱۹۸۷/۴۳	۱۷۶۶/۱۲	۳۱۸۴/۵۳
سرمایه‌گذاری کوتاه‌مدت	به قیمت‌های جاری	۱۳۴۳	۲۰۱۷	۵۱۹۰
	به قیمت‌های ثابت	۳۱۸/۳۲	۳۹۳/۱	۸۲۵/۶۴
بلندمدت	به قیمت‌های جاری	۵۵۱	۱۰۶۴	۱۹۲۰
	به قیمت‌های ثابت	۱۳۰/۵۹	۲۰۷/۳۶	۳۰۵/۴۴

جدول شماره (۳): تأثیر ماه‌های مختلف بر روی پس‌انداز در بانک‌های کشاورزی شعبه بیضاء و فیروزآباد

متغیرهای مستقل								شعبه بانکی
D9	D7	D6	D5	D4	D3	D2	D1	
۷۷۹/۴۹ (۱/۲۴۲)	۷۰۲/۶۹ (۱/۰۹)	۸۵۳/۲ (۱/۳۰۵)*	۱۶۶۱/۹۱ (۲/۵۳۱)***	۲۲۸۳/۹۱ (۳/۴۹۸)***	-۳۳۳۵/۳۹ (-۰/۵۲۵)	-۵۰۲/۱۰ (-۰/۸۳)	-۵۸۷/۵۸ (-۱/۰۹۵)	بیضاء
۲۷۹/۰۸ (۱/۳)*	۵۹۰/۴ (۲/۷۵۲)***	۲۸۷/۲۸ (۱/۳۳۹)*	۲۴۲/۷۶ (۱/۱۳۱)	۸۲۶/۴۷ (۳/۸۵۲)***	۵۹۳/۶۵ (۲/۷۶۷)***	۴۹۱/۷۸ (۲/۲۹۱)*	۲۳/۹۷ (۰/۱۰۴)	فیروزآباد

H	F	R ²	T	متغیرهای مستقل				شعبه بانک
				D12	D11	D10	D9	
۱/۵۳	۷/۹۳**	۰/۷۴۸۵	۱۷۵۴/۶۹ (۳/۱۱۱)***	-۱۳۴/۳ (-۱/۳۲)*	۱۸۴/۲۱ (۰/۴۰۷)	۸۵۶/۷۴ (۱/۵۴۹)*	۴۰۷/۳۸ (۰/۶۷۹)	بیضاء
۱/-	۴/۲۱***	۰/۳۵۷	۹۶۲/۹۴ (۵/۹۰۷)***	۱۶۱/۲۵ (۰/۱۲۴)	۲۰۹/۶۴ (۰/۹۳۲)	۲۱۶/۳۵ (۰/۹۶)	۲۵۵/۸۱ (۱/۱۹۲)	فیروزآباد

اعداد داخل پرانتز مقدار t را نشان می‌دهند. * معنی‌دار در سطح ۱۰ درصد. ** معنی‌دار در سطح ۵ درصد. *** معنی‌دار در سطح ۱ درصد.

ماخذ: نتایج بررسی